

॥ सा विद्या या विमुक्तये ॥

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED

'Dnyanteerth', Vishnupuri, Nanded - 431 606 (Maharashtra State) INDIA

Established on 17th September, 1994, Recognized By the UGC U/s 2(f) and 12(B), NAAC Re-accredited with 'B++' grade

Fax : (02462) 215572

Academic-1 (BOS) Section

website: srtmun.ac.in

Phone: (02462)215542

E-mail: bos@srtmun.ac.in

मानवविज्ञान विद्याशाखे अंतर्गत राष्ट्रीय
शैक्षणिक धोरण २०२० नुसार पदव्यूत्तर
द्वितीय वर्षाचे अभ्यासक्रम (Syllabus)
शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ पासून लागू
करण्याबाबत.

परिपत्रक

या परिपत्रकान्वये सर्व संबंधितांना कळविण्यात येते की, या विद्यापीठा अंतर्गत येणा-या सर्व संलग्नित महाविद्यालयामध्ये शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ पासून राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणानुसार पदव्यूत्तर द्वितीय वर्षाचे अभ्यासक्रम लागू करण्याच्या दृष्टीकोनातून मानवविज्ञान विद्याशाखे अंतर्गत येणा-या अभ्यासमंडळांनी तयार केलेल्या पदव्यूत्तर द्वितीय वर्षाच्या अभ्यासक्रमांना मा. विद्यापरिपदेने दिनांक १५ मे २०२४ रोजी संपन्न झालेल्या बैठकीतील विषय क्रमांक १६/५९-२०२४ च्या ठरावान्वये मान्यता प्रदान केली आहे. त्यानुसार मानवविज्ञान विद्याशाखेतील खालील एम. ए. द्वितीय वर्षाचे अभ्यासक्रम (Syllabus) लागू करण्यात येत आहेत.

01 M. A. II year - Marathi (Campus School)

सदरील परिपत्रक व अभ्यासक्रम प्रस्तुत विद्यापीठाच्या www.srtmun.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत. तरी सदरील बाब ही सर्व संबंधितांच्या निदर्शनास आणून द्यावी, ही विनंती.

'ज्ञानतीर्थ' परिसर,

विष्णुपुरी, नांदेड - ४३१ ६०६.

जा.क्र.:शै-१/एनईपी/पीजीअएचयू/२०२४-२५/११५

दिनांक ११.०७.२०२४

प्रत : १) मा. आधिष्ठाता, मानवविज्ञान विद्याशाखा, प्रस्तुत विद्यापीठ.

२) मा. संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ, प्रस्तुत विद्यापीठ.

३) मा. प्राचार्य, सर्व संबंधित संलग्नित महाविद्यालये, प्रस्तुत विद्यापीठ.

४) मा. संचालक, सर्व संकुले परिसर व उपपरिसर, प्रस्तुत विद्यापीठ

५) सिस्टीम एक्सपर्ट, शैक्षणिक विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ. यांना देवून कळविण्यात येते की, सदर परिपत्रक संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात यावे.

C. P. Rao

डॉ. सरिता लोसरवार

सहा.कुलसचिव

शैक्षणिक (१-अभ्यासमंडळ) विभाग

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
(NAAC Re-accredited with 'B++' Grade)

Revised Syllabus as Per NEP 2020
For
M.A. Marathi (Semester III & IV)
School of Language, Literature and Culture Studies
S. R. T. M. University Campus, Nanded

अभ्यासक्रम
एम. ए. मराठी
भाषा, वाङ्मय वसंस्कृती अभ्यास संकुल

Academic Year 2024-2025

Pami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Members of the Syllabus Committee

in the subject of Marathi

School of Language, Literature and Culture Studies

SrNo	Name of the Member	Designation	Address with mail id	Contact No.
1	DR. PRITHVIRAJ TAUR	Coordinator	S.R.T.M. UNIVERSITY, NANDED	9579136466
2	DR. P. VITTHAL	Member	S.R.T.M. UNIVERSITY, NANDED	9850241332
3	DR. V. S. ANMULWAD	Member	S.R.T.M. UNIVERSITY, NANDED	9421938802
4	DR. ASHUTOSH PATIL	Member	K.B.C.N.M. UNIVERSITY, JALGAON	9823365190
5	DR. PADMAREKHA DHANKAR	Member	S.P. COLLEGE, CHANDRAPUR	9881945557
6	DR. SANJAYKUMAR KARANDIKAR	Member	THE M.S. UNIVERSITY, BARODA, GUJRAT	9909916978
7	CHINMAY GHASIAS	Member	GOA UNIVERSITY, GOA	9823728640
8	DR MAHESH KHARAT	Member	V.P. COLLEGE, VAIJAPUR	9423453437
9	DR. VARSHA TODMAL	Member	A.G.C. COLLEGE, PUNE	9096951200
10	RAGHAV BHAWARE	Member	S.R.T.M. UNIVERSITY, NANDED	7219581730

प्रास्ताविक :

राष्ट्रीय शिक्षण धोरण 2020 नुसार मराठी पदव्युत्तर वर्गाचा प्रथम व द्वितीय सत्राचा अभ्यासक्रम मागील वर्षी लागू झाला आहे. त्या बदलाला अनुसरून आगामी तिसऱ्या व चौथ्या सत्राचा अभ्यासक्रम 2024-25 या शैक्षणिक वर्षापासून सुरू होणाऱ्या सत्रांसाठी देत आहोत. मराठी भाषा, साहित्य, संस्कृती यांची नवनवी संशोधने व मराठी भाषेतील कौशल्ये यांच्या अनुषंगाने रोजगाराच्या संधी उपलब्ध करणारे घटक या अभ्यासक्रमातून देण्याचा प्रयत्न केला आहे. मूलतः रोजगाराच्या संधी कमी होत आहेत तेव्हा त्या संधी प्राप्त व्हाव्या म्हणून काही घटकात नव्याने काळानुरूप बदल करून देणे अपेक्षित आहे. केवळ रोजगारच नाही तर रोजगाराशिवाय विद्यार्थ्यांची संवेदनशीलता व साहित्याभिरुची वृद्धगत होणारे घटकही अभ्यासक्रमात समाविष्ट करण्याचा प्रयत्न केला आहे. मूल्यशिक्षण प्रामुख्याने सर्जनात्मक व वैचारिक साहित्यातून तसेच कला व साहित्य संस्काराच्या आविष्कारातून होत असतात. त्याचे भानही अभ्यास घटक निवडताना ठेवणे गरजेचे आहे. मराठी भाषा समृद्ध होण्याच्या दृष्टीने या भाषेतून ज्ञान व्यवहार होणे महत्वाचे आहे. हा दृष्टिकोन ठेवून अभ्यास घटकांची निवड करणे, व्यावहारिक मराठीचे घटक अभ्यासक्रमात समाविष्ट करणे, पदव्युत्तर विद्यार्थ्यात संशोधनाचा दृष्टिकोन विकसीत होण्यासाठी संशोधन घटक असणाऱ्या दोन सत्रात स्वतंत्रपणे दोन अभ्यास पत्रिका समाविष्ट करण्यात आल्या आहेत.

मराठी प्रदेश व जागतिक पातळीवर असणारे मराठीचे स्थान लक्षात घेता अभ्यासक्रमात विविधांगी घटक समाविष्ट करणे आवश्यक आहे. ही बाब समोर ठेऊन साहित्य प्रकारांचा व साहित्य प्रवाहांचा अभ्यास, मध्ययुगीन मराठी साहित्याचा इतिहास, साहित्याचे प्रकारांतर आणि माध्यमांतर, माहितीपर लेखन, लोकसाहित्य आणि लोकप्रयोज्यकला, प्रमाण मराठी लेखनाचे नियम व मुद्रित शोधन, मराठी भाषा-साहित्य व नियतकालिके, भाषिक कौशल्य आणि रोजगाराच्या संधी, तौलनिक साहित्य, समीक्षा विचार, सौंदर्यशास्त्र, मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी अशा अनेकविध अभ्यासपत्रिकांचा समावेश केला आहे.

भाषा ही केवळ एक विषय म्हणून महत्वाची नसून ती कला साहित्य व संस्कृतीची संवाहक आहे. एवढेच नाही तर साहित्याने मानवी जीवन, समाज, संस्कृती अभिवृद्धीत केली आहे. हे सर्व लक्षात घेऊन एम. ए. मराठीच्या मुख्य विषयात या अभ्यास पत्रिकांचा समावेश केला आहे.

विद्यार्थ्यांना समकाल सन्मुख करणारी उद्दिष्टे आणि त्यांना कृतिप्रवण करून साधावयाची फलनिष्पत्ती यांचा समन्वय प्रस्तुत अभ्यासक्रमात घडवून आणण्याचा यथाशक्ती प्रयत्न केला आहे.

एकंदरीत प्रस्तुत अभ्यासक्रमात

- साहित्य व कलेबद्दलची अभिरुची
- सर्जनात्मक लेखनाचे सूचन
- मराठी भाषेच्या दृष्टीने असणारी व्यावहारिक कौशल्ये
- मराठीची भाषिक कौशल्ये
- माध्यमातील लेखन व संवाद कौशल्य
- भाषा व साहित्य संशोधनाची दृष्टी
- समकाळातील विविध रोजगाराची क्षेत्रे लक्षात घेऊन त्याला पूरक असणाऱ्या अभ्यास घटकांचा समावेश
- मराठी भाषा, साहित्य, समाज व संस्कृतीचा तुलनात्मक अभ्यास
  - भाषिक संशोधने इत्यादी अनेक घटकांना या अभ्यासक्रमातून स्थान देण्यात आले आहे. त्यामुळे याचा मराठी भाषा, साहित्य, समाज, संस्कृती व विद्यार्थ्यांच्या दृष्टीने सकारात्मक परिणाम होईल अशी अपेक्षा आहे.

मा. मा. जाधव,
अध्यक्ष, मराठी अभ्यास मंडळ,
स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities, Major in MARATHI

Credit Framework of Two-Year PG Program

faculty of Humanities

School of Language, Literature and Culture Studies

Year & Level 1	Sem. 2	Major Subject		RM 5	OJT/FP 6	Research Project 7	Credits 9	Total Credits 10
		(SSC)3	(sSE)4					
1	1	HMARC511 मध्ययुगीन मराठी साहित्याचा इतिहास (4Cr) HMARC512 समाजभाषा विज्ञान (4Cr) HMARC513 वाङ्मयप्रकार: कथा (4Cr)	Elective HMARE511 साहित्याचे प्रकारांतर आणि माध्यमांतर (4Cr) HMARE512 माहितीपर लेखन (4Cr) HMARE513 स्पर्धा परीक्षा आणि मराठी भाषा (4Cr)	<i>Research Methodology</i> HMARRM511 भाषा व साहित्याची संशोधनपद्धती (4Cr)	--	----	20	40

			HMARE514 भाषांतर: सिद्धांत आणि उपयोजन (4Cr)					
	2	HMARC561 वाङ्मयीन कालखंडाचा अभ्यास : ब्रिटिश कालखंड (१८१८ ते १९४७)(4Cr) HMARC562 भाषाविज्ञान: ऐतिहासिक आणि वर्णनात्मक (4Cr) HMARC563 वाङ्मयप्रकार : नाटक (4Cr)	Elective HMARE561 लिंगभाव आणि मराठी साहित्य(4Cr) HMARE562 मुद्रितशोधन आणि संपादन (4Cr) HMARE563 मराठवाडा: प्रदेश आणि साहित्य (4Cr) HMARE564 बालकुमार साहित्य(4Cr)	---	Field Project (FieldSurvey) MARFP56 1 क्षेत्रीय कार्यअभ्या स (4Cr)	--	20	
Exitoption:PGDiploma(afterthreeyearDegree)								
2	3	HMARC611 लोकसाहित्य आणि लोकप्रायोज्य कला (4Cr)	Elective HMARE611 बृहन्महाराष्ट्रातील	--		Research Project(Field Survey) HMARRP सं शोधन	20	40

		HMARC612 समीक्षा: सिद्धांत आणि प्रकार (4Cr)	मराठी साहित्य (4Cr) HMARE612 मराठी व्याकरण (4Cr) HMARE613 सर्जनशील लेखन (4Cr) HMARE614 जागतिकीकरण आच्या काळातील साहित्य (4Cr)			प्रकल्प 611 (4 Cr)		
	4	HMARC661 संस्कृती अभ्यास (4Cr) HMARC662 नवसाहित्य आणि साठोत्तरी साहित्यप्रवाह : संकल्पना व स्वरूप (4Cr) HMARC663 वाङ्मयप्रकार : प्रवासवर्णन आणि स्थलवर्णन (2Cr)	Elective HMARE661 वैचारिक साहित्य (4Cr) HMARE662 बोलीविज्ञान(4Cr) HMARE663 आदिवासी साहित्य (4Cr) HMARE664 जाहिरात लेखन (4Cr)	---		ResearchProject HMARRP संशोधन प्रकल्प 661 (6 Cr)	20	
TotalCredits		46	16	04	04	10	80	

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major in MARATHI

Post Graduate-Second Year Programmed of Semester III

Teaching Scheme

School of Language, Literature and Culture Studies

	Course Code	Course Name	Credits Assigned			Teaching Scheme (Hrs./week)		
			Theory	Practical	Total	Theory	Practical	Total
Major	HMARC611	लोकसाहित्य आणि लोकप्रायोज्य कला	04	--	04	04	----	04
	HMARC612	समीक्षा: सिद्धांत आणि प्रकार	04	---	04	04	----	04
	HMARC613	वाङ्मयप्रकार: कादंबरी	04	--	04	04	---	04
Major-Electives	HMARE611	सुहृद्-हाराष्ट्रातील मराठी साहित्य	04	--	04	04	---	04

	HMARE612	मराठी व्याकरण						
	HMARE613	सर्जनशील लेखन						
	HMARE614	जागतिकीकरणाच्या काळातील साहित्य						
Research Methodology	HMARRP611	संशोधन प्रकल्प	04	----	04	04	----	04
TotalCredits			20	--	20	20	---	20

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major in MARATHI

Post Graduate–Second Year Programme, Semester IV

Teaching Scheme

School of Language, Literature and Culture Studies

	Course Code	Course Name	Credits Assigned			Teaching Scheme (Hrs./week)		
			Theory	Practical	Total	Theory	Practical	Total
Major	HMARC661	संस्कृती अभ्यास	04	--	04	04	----	04
	HMARC662	नवसाहित्य आणि साठोत्तरी साहित्य प्रवाह : संकल्पना व स्वरूप	04	---	04	04	----	04
	HMARC663	वाङ्मयप्रकार : प्रवासवर्ण न व	02	--	02	02	---	02

		स्थलवर्णन						
Major - Electives	HMARE661	वैचारिक साहित्य	04	--	04	04	---	04
	HMARE 662	बोलीविज्ञान						
	HMARE663	आदिवासी साहित्य						
	HMARE664	जाहिरात लेखन						
Field Project	HMARFP661	संशोधन प्रकल्प	06	----	06	06	-----	06
TotalCredits			20	--	20	20	---	20

Note: BOS will suggest structure/nature of FP

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities, Major in MARATHI

Graduate Second Year Programme, Semester III

Examination Scheme

School of Language, Literature and Culture Studies

[20% Continuous Assessment (CA) and 80% End Semester Examination (ESE)]

(For illustration we have considered a paper of 02 credits, 50 marks, need to be modified depending on credit of individual paper)

Subject(1)	CourseCode 2)	CourseName (3)	Theory					Total Col.(7+8)/ (09)
			ContinuousAssessment(CA)			Avg ofT1+T2+A ssi. /3 (7)	ESE Total(8)	
			TestI (4)	Test II(5)	Assignme nt (6)			
Major	HMARC611	लोकसाहित्य आणि लोकप्रायोज् य कला	20	20	20	20	80	100
	HMARC612	समीक्षा: सिद्धांत आणि प्रकार	20	20	20	20	80	100
	HMARC613	वाङ्मयप्रकार: कादंबरी	20	20	20	20	80	100

Major-Electives	HMARE611	महाराष्ट्रातील मराठी साहित्य	20	20	20	20	80	100
	HMARE612	मराठी व्याकरण						
	HMARE613	सर्जनशील लेखन						
	HMARE614	जागतिकीकरणाच्या काळातील साहित्य						
Research Methodology	HMARRP611	संशोधन प्रकल्प	20	20	20	20	80	100

Smt. Jyoti Baobadkar Mahavidyalaya, Nanded
Faculty of Humanities Major in MARATHI

Post Graduate Second Year Programme, Semester IV

Examination Scheme

School of Language, Literature and Culture Studies

[20% Continuous Assessment (CA) and 80% End Semester Examination (ESE)]

(For illustration we have considered a paper of 02 credits,

50 marks, need to be modified depending on credit of individual paper)

Subject(1)	Course Code(2)	Course Name (3)	Theory				
			Continuous Assessment (CA)			Avg of T1+T2+Assign. /3 (7)	ESE Total(8)
			Test I (4)	Test II (5)	Assignment (6)		
Major	HMARC661	संस्कृती अभ्यास	20	20	20	20	80
	HMARC662	नवसाहित्य आणि साठोत्तरी साहित्य प्रवाह : संकल्प ना व स्वरूप	20	20	20	20	80
	HMARC663	वाङ्मयप्रकार : प्रवासवर्णन व स्थलवर्णन	10	10	10	10	40
Major-Electives	HMARE661	वैचारिक साहित्य	20	20	20	20	80
	HMARE662	बोलीविज्ञान					

	HMARE663	आदिवासी साहित्य					
	HMARE664	जाहिरात लेखन					
FieldProject	HMARRP661	संशोधन प्रकल्प	30	30	30	30	120

Course pre – requisite: (अभ्यासपूर्व आवश्यकता)

1. लोकसाहित्याचे स्वरूप आणि संकल्पना समजून घेणे.
2. लोकसाहित्य व लोकप्रयोज्यकलांची माहिती असणे.

Course objectives : (अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे)

1. लोकसाहित्य : स्वरूप आणि संकल्पना समजून घेणे.
2. लोकसाहित्य : संज्ञा, व्याप्ती आणि प्रकार समजून घेणे.
3. मराठीतील लोकवाङ्मय आणि लोकप्रयोज्यकलांचा स्थूल परिचय करून घेणे.
4. लोकसाहित्य आणि इतर अभ्यासशाखांचा परिचय करून घेणे.
5. लोकसाहित्य व लोककलांचे प्रादेशिक महत्त्व समजून घेणे.

Course outcomes: (अभ्यासक्रम परिणाम)

1. लोकसंस्कृतीचे महत्त्व समजून घेता येईल.
2. लोकसाहित्यातील लोकप्रयोज्यकलांचा अभ्यास करता येईल.
3. लोकसाहित्याची पार्श्वभूमी लक्षात घेता येईल.
4. लोकसाहित्याचे विविध प्रकार समजून घेता येतील.
5. लोकसाहित्यातील प्रथा व परंपरांचा अभ्यास करता येईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major in MARATHI
Curriculum Details: (for 4 Credits)

Module No.	Unit No.	Name of Topic	Hrs. Required to cover the contents 1Hrs.=60M.
1.0		लोकसाहित्यस्वरूपआणिसंकल्पना	12
	1.1	लोकसाहित्यस्वरूपआणिसंज्ञा.	
	1.2	लोकसाहित्याचेप्रकारआणिव्याप्ती.	
	1.3	लोकसाहित्यआणिमौखिकपरंपरा.	
	1.4	लोकविधीएकसांस्कृतिकअनुबंध.	
2.0		लोकसाहित्याचेसंकलनवसंशोधन	12
	2.1	लोकसाहित्याच्याअभ्यासाचेमहत्त्व.	
	2.2	लोकसाहित्याच्याअभ्यासाचीसाधने.	
	2.3	मौखिकपरंपरेतीलमूल्यजाणिवा.	
	2.4	लोकसाहित्यवलोकसंस्कृतीएकअनुबंध.	
3.0		लोकसाहित्यआणिसमाज	12
	3.1	लोकसाहित्याचाप्रभाव	
	3.2	लोकभाषावरचानाप्रकार	
	3.3	प्रयोगसिद्धकलानिर्मितीआणिसमाजमूल्य	
	3.4	समकालीनसमाजवास्तवआणिलोकविधी	
4.0		लोकसाहित्यातीललोकप्रयोजकलाविष्कार	12
	4.1	लोकसाहित्यातीलप्रादेशिकता.	
	4.2	लोककलांचेमहत्त्ववशैली.	
	4.3	लोकपरंपराआणिविधीउत्सव.	
	4.4	लोककलांचेसांस्कृतिकवैभव.	
5.0		निवडकलोकसाहित्याभ्यासकांचास्थूलपरिचय	12
	5.1	दुर्गाभागवत.	
	5.2	गंगाधरमोरजे.	

	5.3	प्रभाकरमांडे.	
	5.4	रा. चिं. ढेरे	
Total			60

References :

1. लोकसाहित्याचीरूपरेखा, दुर्गाभागवत.
2. लोकसाहित्याचेअंतःप्रवाह, प्रभाकरमांडे.
3. लोकसाहित्याचेस्वरूप, प्रभाकरमांडे.
4. मराठीलोकांचीसंस्कृती, इरावतीकर्वे.
5. लोकसाहित्य .कलाविचारगंगाधरमोरजे.
6. लोकवाङ्मयशास्त्र, गंगाधरमोरजे.
7. महाराष्ट्राच्याप्रयोगात्मलोककला :परंपराआणिनवता, (1850 ते2016) प्रा .डॉ .प्रकाशखांडगे
8. लोकसाहित्य: काल, आजआणि उद्या, संपादक: डॉ. रामशेट्टी शेटकार, प्रा. बालाजीशिंदे

Guidelines for Course Assessment:

A. Continuous Assessment (CA) (20% of the Maximum Marks) :

This will form 20% of the Maximum Marks and will be carried out throughout the semester. It may be done by conducting **Two Tests and one Assignment**. Average of marks scored in these two tests and one assignment of a theory paper will make CA .

B. End Semester Assessment (80% of the Maximum Marks) :

1. ESE Question paper will consists of 6 questions (each of 20 marks)
2. There will be 4-5 sub questions in Question No.1 (BOS may change scheme of marking.)
3. Question No.1 will be compulsory and shall be based on entire syllabus.
4. Students are required to solve a total of 4 Questions.
5. Students need to solve ANY THREE of the remaining Five Question (Q.2 to Q.6/) and shall be based on entire syllabus.

C. Assessment of Term Work / Tutorial / Field Works

At least 08 test / assignments covering entire syllabus must be given during the 'class wise tutorial'. The assignments should be students' centric and attempts be made to make assignments more meaningful, interesting and innovative.

Termwork assessment must be based on overall performance of the student with every assignments graded time to time. The grades be converted to marks as per 'creditand grading system' manual and should be added and averaged.

Note : Number of lectures required to cover syllabus of a course depend on number of credit assigned to it. For example, for a two credit course, 30 lectures each of one hour duration are assigned, while that for a three credit course 45. Lectures.

SwamiRamanandTeerthMarathwadaUniversity,Nanded

FacultyofHumanitiesMajorinMARATHI

PostGraduate-SecondYearProgramme,SemesterIII

PaperCode:HMARC 612

PaperTitle:समीक्षा:सिद्धांत आणि प्रकार (Major)

CurriculumDetails

Coursepre-requisite:

- 1 समीक्षेची प्राथमिक ओळख असावी.
- 2 साहित्यकृतीचे आकलन करण्याइतका व्यासंग आणि आस्वाद घेण्याइतकी भावसंवेदना असावी.

Courseobjectives:

- समीक्षा म्हणजे काय? ते समजून घेणे.
- साहित्यकृती सर्वांगाणे समजून घेणे, तिचे विश्लेषण करणे.
- साहित्यसमीक्षेचे स्वरूप समजून घेणे.
- साहित्यसमीक्षेच्या पद्धतीचा अभ्यास करणे.
- समीक्षेतील मूल्यविचार आणि वाडमयीन मूल्यमापन

Courseoutcomes:

- समीक्षा ही संकल्पना समजून घेता येईल.
- मराठी समीक्षेची वाटचाल लक्षात येईल.
- साहित्यकृतीचा आस्वाद, मूल्यमापन, आकलन, गुणदोषदर्शन इत्यादी बाबी लक्षात येतील.
- मराठीतील विविध साहित्यसिद्धांताचा / समीक्षा पद्धतीचा परिचय होईल.
- विसाव्या शतकातील समीक्षेचे स्वरूप लक्षात येईल.

SwamiRamanandTeerthMarathwadaUniversity,Nanded

FacultyofHumanitiesMajorinMARATHI

CurriculumDetails:(for4Credits)

Module No.	UnitNo.	NameofTopic	Hrs. Requiredtocoverthecontents 1Hrs.=60M.
1.0		समीक्षा : स्वरूप आणि व्याप्ती	
	1.1	साहित्य समीक्षेचे स्वरूप	12
	1.2	समीक्षेसंबंधीची विविध मते	
	1.3	समीक्षेची आधारभूत तत्वे	
	1.4	समीक्षकाचे गुणविशेष	
2.0		समीक्षा : उद्दिष्ट आणि फलश्रुती	
	2.1	साहित्यकृतीचे सम्यक दर्शन	12
	2.2	साहित्यमीमांसा	
	2.3	लेखक आणि वाचक यांना जोडणारा दुवा	
	2.4	साहित्याभिरुची	
3.0		साहित्यसमीक्षेच्या पद्धती	
	3.1	मानसशास्त्रीय पद्धती	12
	3.2	ऐतिहासिक पद्धती	
	3.3	समाजशास्त्रीय पद्धती	
	3.4	रूपनिष्ठ पद्धती	
4.0		समीक्षाविचारामागील सैद्धांतिक भूमिका	
	4.1	कलावाद	12
	4.2	रूपवाद	
	4.3	सौंदर्यवाद	
	4.4	इतर	
5.1		विविध पद्धती	
	5.1	अधिवासशास्त्रीय समीक्षापद्धती	12
	5.2	स्त्रीवादी समीक्षापद्धती	
	5.3	माक्सवादी / चारित्रात्मक समीक्षापद्धती	
	5.4	समीक्षेतील मूल्यविचार	
Total			60

References:

1. नवसमीक्षा : काही विचार प्रवाह, संपादक, गो. म. कुलकर्णी, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे
2. वाडमयीन टीका, रा. शं. वाळिंबे, जनार्दन, सदाशिव लि. पुणे
3. टीकाविवेक, श्री. के. क्षीरसागर, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
4. सौंदर्यमीमांसा, रा. भा. पाटणकर, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे
5. मराठी समीक्षेची सद्यस्थिती, वसंत आबाजी डहाके, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
6. नवे साहित्यशास्त्र, यशवंत मनोहर, युगसाक्षी प्रकाशन, नागपूर
7. कविता आणि प्रतिमा, सुधीर रसाळ, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
8. साहित्यविचार, दि. के. बेडेकर, लोकवाडमय गृह, मुंबई
9. अवलोकन, दिगंबर पाध्ये, लोकवाडमय गृह, मुंबई
10. साहित्य आणि समीक्षा, वा. ल. कुलकर्णी, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
11. मूल्यभानाची सामग्री, हरिश्चंद्र थोरात, मुक्त शब्द, मुंबई
12. साहित्य आणि अस्तित्वभान, दि. पु. चित्रे, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर
13. समीक्षेचा अंतःस्वर, देवानंद सोनटक्के, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
14. साहित्य: सर्जन आणि संदर्भ, केशव तुपे, कैलास पब्लिकेशन्स, औरंगाबाद
15. वाङ्मयविमर्श (अरुणप्रभुणे सद्भावग्रंथ), संपा. नानासाहेब सूर्यवंशी, दीपकचिदंबरवार

Guidelines for Course Assessment:

B. Continuous Assessment (CA) (20% of the Maximum Marks):

This will form 20% of the Maximum Marks and will be carried out throughout the semester. It may be done by conducting Two Tests and one Assignment. Average of marks scored in these two tests and one assignment of a theory paper will make CA.

C. End Semester Assessment (80% of the Maximum Marks):

1. ESE Question paper will consist of 6 questions (each of 20 marks)
2. There will be 4-5 sub questions in Question No. 1 (BOS may change scheme of marking.)
3. Question No. 1 will be compulsory and shall be based on entire syllabus.
2. Students are required to solve a total of 4 Questions.
4. Students need to solve ANY THREE of the remaining Five Questions (Q.2 to Q.6/) and shall be based on entire syllabus.

D. Assessment of Term Work/Tutorial/Field Works:

At least 08 test / assignments covering entire syllabus must be given during the 'class wise tutorial'. The assignments should be student-centric and attempts be made to make assignments more meaningful, interesting and innovative.

Term work assessment must be based on overall performance of the student with every assignment graded time to time. The be converted to marks as per 'credit and grading system' manual and should be added and averaged.

Note: Number of lectures required to cover syllabus of a course depend on number of credit assigned to it. For example, for a two credit course, 30 lectures each of one hour duration are assigned, while that for a three credit course 45 lectures.

=====

SwamiRamanandTeerthMarathwadaUniversity,Nanded

FacultyofHumanities MajorinMARATHI

PostGraduate-SecondYearProgramme,SemesterIII

PaperCode: HMARC 613

PaperTitle वाङ्मयप्रकार:कादंबरी(Major)
CurriculumDetails

Coursepre-requisite:

कादंबरी या वाङ्मयप्रकाराची ओळख असावी.
मराठी कथन परंपरेचे ज्ञान असावे.

Courseobjectives:

- मराठी कादंबरी वाङ्मयप्रकाराची संकल्पना समजून घेणे.
- कादंबरीचेमहत्त्व आणि वाटचाल लक्षात घेणे.
- मराठी कादंबरीचेमहत्त्व लक्षात घेणे.
- मराठी कादंबरी रचनाबंध आणि अंतःसूत्रांचा अभ्यास करणे.
- मराठी कादंबरीची वैशिष्ट्ये आणि प्रकार समजून घेणे.

Courseoutcomes:

- मराठी कादंबरीचा इतिहास समजून येईल.
- मराठी कादंबरीची व्याप्ती लक्षात येईल.
- अभिरुचीवृद्धिंगत होईल.
- मराठी कादंबरीची सूत्रे लक्षात येतील.
- मराठी कादंबरीचीस्थिती_गती समजून घेता येईल.

SwamiRamanandTeerthMarathwadaUniversity,Nanded*FacultyofHumanitiesMajorinMARATHI*

CurriculumDetails:(for4Credits)

Module No.	UnitNo.	NameofTopic	Hrs. Requiredtocoverthecontents 1Hrs.=60M.
1.0		मराठी कादंबरी : स्वरूप व संकल्पना	12
	1.1	अवकाशाची संकल्पना	
	1.2	बहुकेंद्रीततेचे वैशिष्ट्य	
	1.3	परंपरा आणि नवता	
	1.4	मनोरंजन आणि कादंबरी	
2.0		मराठी कादंबरी : प्रकारआणि रचनाबंध	12
	2.1	कथानक	
	2.2	व्यक्तिरेखा	
	2.3	वातावरण	
	2.4	भाषा व शैली	
3.0		मराठी कादंबरी : स्वातंत्र्यपूर्व कालखंड	12
	3.1	अद्भुतरम्य कादंबरी	
	3.2	ऐतिहासिक कादंबरी	
	3.3	सामाजिक कादंबरी	
	3.4	मनोविश्लेषणात्मक कादंबरी	
4.0		मराठी कादंबरी : स्वातंत्र्योत्तर कालखंड	12
	4.1	महत्वाचे कादंबरीकार	
	4.2	साहित्यप्रवाहातील कादंबरी	
	4.3	प्रयोगशीलता	
	4.4	जागतीकीकरणाचा प्रभाव	
5.0		कादंबरीचा आस्वाद व आकलन	12
	5.1	बळी – विभावरी शिरूरकर	
	5.2	इंधन – हमीद दलवाई	
	5.3	आगळ – महेंद्र कदम	
	5.4	बो.याचीगाठ – महेशमोरे	
Total			60

References:

1. कादंबरी, ल.ग.जोग, चिरंजीव ग्रंथ प्रकाशन, पुणे १९६३
  2. कादंबरी आणि मराठी कादंबरी, उषा हस्तक, साहित्यसेवा प्रकाशन, औरंगाबाद, १९९३
  3. कादंबरी समीक्षा, श्री. मा. कुळकर्णी, उन्मेष प्रकाशन, नागपूर, १९७२
  4. गेल्या अर्ध शतकातील मराठी कादंबरी, सम्पा. विलास खोले, लोकवाङ्मय प्रकाशन गृह, मुंबई २००२
  5. धार आणि काठ, नरहर कुरुंदकर, देशमुख आणि कंपनी, पुणे १९७१
  6. मराठी कादंबरी : चिंतन आणि समीक्षा, चंद्रकांत बांदिवडेकर, मेहता प्रकाशन, पुणे १९८३
  7. समकालीनमराठीकादंबरी, गणेश मोहिते, जनशक्ती, औरंगाबाद, २०१३
  8. कादंबरी: आस्वादआणि आकलन, डॉ. राजू मोतेराव, अल्फा पब्लिकेशन्स, नांदेड
  9. तत्वज्ञानात्मक मराठीकादंबरी, डॉ. पद्माकरतामगाडगे
  10. मराठीग्रामीणकादंबरी: आस्वादआणिसमीक्षासंपा. संग्रामटेकले, शौर्य प्रकाशन, लातूर २०१७
  11. मराठीग्रामीणकादंबरी, डॉ. रवींद्रठाकूर, मेहतापब्लिशिंगहाऊस, पुणे
-

GuidelinesforCourseAssessment:

E. ContinuousAssessment(CA)(20%oftheMaximumMarks):

This will form 20% of the Maximum Marks and will be carried out throughout the semester. It maybe done by conducting **Two Tests and one Assignment**. Average of marks scored in these two testsandone assignment of atheory paper will makeCA .

F. EndSemesterAssessment(80%oftheMaximumMarks):

1. ESEQuestionpaperwillconsistsof 6questions(each of20marks)
2. Therewillbe4-5sub questionsinQuestion No.1 (BOSmaychangeschemeofmarking.)
3. QuestionNo.1willbecompulsoryandshallbebasedonentiresyllabus.
- 2.Studentsarerequired tosolveatotal of4Questions.
4. Students need to solve ANY THREE of the remaining Five Question (Q.2 to Q.6/) and shallbebased onentiresyllabus.

G. AssessmentofTermWork/Tutorial/FieldWorks:

At least 08 test / assignments covering entire syllabus must be given during the 'class wise tutorial'. The assignments should be student-centric and attempts be made to make assignments more meaningful, interesting and innovative.

Term work assessment must be based on overall performance of the student with every assignment graded time to time. The be converted to marks as per 'credit and grading system' manual and should be added and averaged.

Note: Number of lectures required to cover syllabus of a course depend on number of credit assigned to it. For example, for a two credit course, 30 lectures each of one hour duration are assigned, while that for a three credit course 45 lectures.

=====

SwamiRamanandTeerthMarathwadaUniversity,Nanded

FacultyofHumanitiesMajorinMARATHI

PostGraduate-SecondYearProgramme,SemesterIII

PaperCode: HMARE611

PaperTitle: बृहन्महाराष्ट्रातील मराठी साहित्य

CurriculumDetails

Course pre-requiste

1. विविध प्रदेशांची माहिती जाणून घेण्याची आवड असावी.
2. महाराष्ट्राच्या इतिहासाचीसमज असावी.

Course objective:

1. बृहन्महाराष्ट्र हीसंकल्पनासमजूनघेणे
2. मराठी साम्राज्याचाविस्तारलक्षातघेणे
3. अमराठीप्रांतातीलमराठीलेखककवींचापरिचयकरूनघेणे.
4. आंतरभारतीहीसंकल्पनासमजून घेणे.
5. मराठीसंस्कृतीच्याभाषिकरूपाचाअभ्यासकरणे.

Outcome:

1. मराठीसाहित्याच्याविस्तारलेल्यापरिघाचापरिचयहोईल
2. मराठी संस्कृतीविषयीचेआकलनसमृद्धहोईल.
3. महाराष्ट्राबाहेरीलमराठीसाहित्याचेनिराळेपणलक्षातयेईल.
4. अमराठीप्रांतातील लेखकांचेकार्यलक्षातयेईल.

SwamiRamanandTeerthMarathwadaUniversity,Nanded

FacultyofHumanitiesMajorinMARATHI

CurriculumDetails:(for4Credits)

Module No.	UnitNo.	NameofTopic	Hrs. Requiredtocoverthecontents 1Hrs.=60M.
1.0		बृहन्महाराष्ट्राची संकल्पना	12
	1.1	मराठी साम्राज्य विस्तार	
	1.2	व्यापार, नोकरीआणि व्यवसायाच्या संधी	
	1.3	जागतीकीकरणाचा परिणाम	
	1.4	मराठी संस्कृतीची वैशिष्ट्ये	
2.0		भारतातील मराठी संस्कृतीचा विस्तार	
	2.1	तंजावर	12
	2.2	बडोदा	
	2.3	ग्वालोर_ इंदूर	
	2.4	गोवा	
3.0		भारताबाहेरील मराठी संस्कृतीचा विस्तार	12
	3.1	अमेरिका _ कॅनडा	
	3.2	इस्त्राईल	
	3.3	मॉरीशस	
	3.4	इंग्लंड	
4.0		बृहन्महाराष्ट्राचे वाङ्मयीन योगदान	12
	4.1	नियतकालिके	
	4.2	साहित्य सम्मेलने	
	4.3	साहित्य संस्था	
	4.4	महत्वाचे साहित्यिक	
5.0		साहित्यिक व विशिष्ट साहित्यकृतीचे आकलन	12
	5.1	विदेशिनी _ विद्युलेखा अकलूजकर	
	5.2	हैदराबादची चित्रकथा _ धनंजय कुलकर्णी	
	5.3	बृहन्महाराष्ट्रातीलमराठी कविता - संपा. कपूर वासनिक	
	5.4	स्व.देशआम्हीमराठी एनआरआय- संपा. भूषणकेळकर	
Total			60

References:

1. आंतरराष्ट्रीय चर्चासत्र स्मरणिका, सी टी बोरा कॉलेज, शिरूर, पुणे, संपादक - बाळकृष्ण लळीत, राजाभाऊ भैलुमे, २०१७
2. महाराष्ट्र कर्नाटक सांस्कृतिक संबंध - डॉ. अ. रा. तोरो
3. दक्षिण भारतातील मराठी वाङ्मयाचा इतिहास: तंजावर खंड - वसंत जोशी
4. दक्षिण भारतातील मराठी वाङ्मयाचा इतिहास: आंध्र कर्नाटक खंड - वसंत जोशी, द. दि. पुंडे
5. तंजावरी राजे भोसले: साहित्य आणि समीक्षा - ईश्वर सोमनाथे
6. मध्यप्रदेशची साहित्ययात्रा - रणधीरशिंदे
7. तंजावर आणि महाराष्ट्र साहित्य व शोध - माणिक धनपलवार
8. मैत्र: गोमंतकमराठी साहित्य संशोधनविशेषांक मार्च २०११
9. मराठीने देखिल ते तेलुगु भतार - शशिकांत तासगावकर
10. साहित्यातील अक्षांश रेखांश - डॉ. प्रल्हादवडे
11. वाङ्मय: अनुवेल - डॉ. संजीवकुमार पांचाळ

Guidelines for Course Assessment:

A. Continuous Assessment (CA) (20% of the Maximum Marks):

This will form 20% of the Maximum Marks and will be carried out throughout the semester. It may be done by conducting **Two Tests and one Assignment**. Average of marks scored in these two tests and one assignment of a theory paper will make CA.

B. End Semester Assessment (80% of the Maximum Marks):

1. **ESE Question paper will consist of 6 questions (each of 20 marks)**
2. **There will be 4-5 sub questions in Question No.1 (BOS may change scheme of marking.)**
3. **Question No.1 will be compulsory and shall be based on entire syllabus.**
2. **Students are required to solve a total of 4 Questions.**
4. **Students need to solve ANY THREE of the remaining Five Questions (Q.2 to Q.6/) and shall be based on entire syllabus.**

C. Assessment of Term Work/Tutorial/Field Works:

At least 08 test / assignments covering entire syllabus must be given during the 'class wise tutorial'. The assignments should be student-centric and attempts be made to make assignments more meaningful, interesting and innovative.

Term work assessment must be based on overall performance of the student with every assignment graded time to time. The be converted to marks as per 'credit and grading system' manual and should be added and averaged.

Note: Number of lectures required to cover syllabus of a course depend on number of credit assigned to it. For example, for a two credit course, 30 lectures each of one hour duration are assigned, while that for a three credit course 45 lectures.

SwamiRamanandTeerthMarathwadaUniversity,Nanded
FacultyofHumanitiesMajorinMARATHI
PostGraduate-SecondYearProgramme,SemesterIII

PaperCode: HMARE612

PaperTitleमराठीव्याकरण
CurriculumDetails

Course Pre - requisite:

1. मराठी भाषेची ओळख असावी
2. लेखनविषयक नियमांचे किमान ज्ञान असावे.

Course objective:

1. व्याकरणाचासूक्ष्मपरिचयकरूनघेणे
2. व्याकरणवलेखनप्रक्रियासमजूनघेणे
3. व्याकरणाचेप्रत्यक्षउपयोजनकरणे
4. भाषाअभ्यासाचादृष्टीकोनविकसितकरणे

Course outcome :

1. मराठी व्याकरणाची नव्याने ओळख होईल.
2. मराठी व्याकरणाचे महत्व लक्षात येईल.
3. मराठी व्याकरणाचा अभ्यास करण्याची आवड निर्माण होईल.
4. मराठी वर्णमालेच नवा परिचय होईल.

SwamiRamanandTeerthMarathwadaUniversity,Nanded

FacultyofHumanitiesMajorinMARATHI

CurriculumDetails:(for4Credits)

Module No.	UnitNo.	NameofTopic	Hrs. Requiredtocoverthecontents 1Hrs.=60M.
1.0		भाषा, लिपी आणिव्याकरण : सहसंबंध	
	1.1	भाषेचेस्वरूप	12
	1.2	लिपी: उगमआणिविकास	
	1.3	देवनागरीलिपी	
	1.4	व्याकरणाचीउपयुक्तता	
2.0		मराठीव्याकरणाचेस्वरूप	
	2.1	व्याख्या	12
	2.2	स्वरूप व कार्य	
	2.3	वर्णमाला	
	2.4	आकारविल्हे, उच्चारस्थान	
3.0		शब्दांच्या जाती	
	3.1	शब्द: संज्ञा	12
	3.2	शब्दांच्या जाती	
	3.3	विभक्ती प्रकार	
	3.4	लिंग व वचन विचार	
4.0		प्रयोग विचार	
	4.1	प्रयोग म्हणजे काय?	12
	4.2	कर्तरी प्रयोग	
	4.3	कर्मणी प्रयोग	
	4.4	भावे प्रयोग	
5.0		अर्थ, काळ व वाक्यविचार	
	5.1	काळ: भूतकाळ, वर्तमानकाळ, भविष्यकाळ	12
	5.2	अर्थ: स्वार्थ, आज्ञार्थ, विद्यर्थ, संकेतार्थ	
	5.3	आख्यात व्यवस्था	
	5.4	वाक्य: केवल वाक्य, मिश्रवाक्य, संयुक्त वाक्य.	
Total			60

References:

सुगममराठीव्याकरण, मो.रा.वाळिंबे
मराठीव्याकरणपरिचय, राजशेखरहिरेमठ
अभिनवमराठीव्याकरण, श्रीधरशनवारे
मराठीव्याकरणाचेव्याकरण, कपांकुलकर्णी
मराठीचेव्याकरण, लीलागोविलकर
मराठीव्याकरणाचापुनर्विचार, अरविंदमंगरूळकर
मराठीव्याकरणाचीमुलतत्वे, ग.ह.केळकर

GuidelinesforCourseAssessment:**A. ContinuousAssessment(CA)(20%oftheMaximumMarks):**

This will form 20% of the Maximum Marks and will be carried out throughout the semester. It maybe done by conducting **Two Tests and one Assignment**. Average of marks scored in these two testsandone assignment of atheory paper will makeCA .

B. EndSemesterAssessment(80%oftheMaximumMarks):

1. ESEQuestionpaperwillconsistsof 6questions(each of20marks)
2. Therewillbe4-5sub questionsinQuestion No.1 (BOSmaychangeschemeofmarking.)
3. QuestionNo.1willbecompulsoryandshallbebasedonentiresyllabus.
- 2.Studentsarerequired tosolveatotal of4Questions.
4. Students need to solve ANY THREE of the remaining Five Question (Q.2 to Q.6/) and shallbebased onentiresyllabus.

C. AssessmentofTermWork/Tutorial/FieldWork

At least 08 test / assignments covering entire syllabus must be given during the 'class wise tutorial'. The assignments should be student's centric and attempts be made to make assignments more meaningful, interesting and innovative.

Term work assessment must be based on overall performance of the student with every assignment graded time to time. The be converted to marks as per 'credit and grading system' manual and should be added and averaged.

Note: Number of lectures required to cover syllabus of a course depend on number of credit assigned to it. For example, for a two credit course, 30 lectures each of one hour duration are assigned, while that for a three credit course 45 lectures.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major in MARATHI

Post Graduate – Second Year Programme, Semester Third

Paper Code: HMARE 613

Paper Title: सर्जनशीललेखन
Curriculum Details

Course pre-requisite : (अभ्यासपूर्वअवश्यकता)

1. सर्जनशीललेखनाचीसंकल्पनालक्षातयेईल.
2. सर्जनशीललेखनप्रकारआणिव्याप्तीअवगतहोईल.

Course objectives : (अभ्यासक्रमाचीउद्दिष्टे)

1. सर्जनशीललेखनाचेस्वरूपआणिसंकल्पनासमजूनघेणे
2. सर्जनशीललेखनप्रकारआणिवाटचाललक्षातघेणे
3. सर्जनशीललेखनशैलीचेमहत्त्वसमजूनघेणे.
4. अभिव्यक्तीआणिसर्जनशीललेखनाचेअनुबंधलक्षातघेणे.
5. सर्जनशीललेखनाचीवैशिष्ट्येसमजूनघेणे.

Course outcomes: (अभ्यासक्रमपरिणाम)

1. सर्जनशीललेखनाचीउद्दिष्टेसमजूनयेईल.
2. सर्जनशीललेखनाचीपार्श्वभूमीकडूनयेईल.
3. सर्जनशीललेखनाचास्थूलपरिचयहोईल.
4. सर्जनशीललेखनवसाहित्यांवरलक्षातघेतायेईल.
5. लेखकआणिसमाजयातीलपरस्परसंबंधाचापरिचयहोईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major in MARATHI
Curriculum Details:(for 4 Credits)

Module No.	Unit No.	Name of Topic	Hrs. Required to cover the contents 1Hrs. = 60M.
1.0		सर्जनशीललेखनस्वरूपआणिसंकल्पना	12
	1.1	सर्जनशीललेखनाचीसंकल्पना	
	1.2	सर्जनशीललेखनाचेस्वरूप, व्याख्याआणिमहत्त्व	
	1.3	सर्जनशीललेखनाचीनिर्मितीप्रक्रिया	
	1.4	सर्जनशीललेखनआणिलेखकाचेयोगदान	
2.0		सर्जनशीललेखनाचेसामर्थ्य	12
	2.1	सर्जनशीललेखनाचाहेतू	
	2.2	सर्जनशीललेखनाचीउपयुक्तता	
	2.3	सर्जनशीललेखनआणिसमाज	
	2.4	सर्जनशीललेखनाचीभाषाशैलीआणिप्रभुत्व	
3.0		सर्जनशीललेखनाचेघटक	12
	3.1	सर्जनशीललेखनप्रक्रिया	
	3.2	बुद्धिमत्ताआणिज्ञान	
	3.3	विचारशैलीआणिव्यक्तिमत्त्व	
	3.4	प्रेरणाआणिपर्यावरण	
4.0		सर्जनशीललेखनआणिविविधमाध्यमे	12
	4.1	प्रसारमाध्यमांसाठीलेखन	
	4.2	सर्जनशीललेखनाचीगरज	
	4.3	सर्जनशीललेखनआणिमुद्रितमाध्यमे	
	4.4	लेखकवाचकआणिसमाज	
5.1		सर्जनशीललेखनप्रकारांचास्थूलपरिचय	12
	5.1	कादंबरीलेखनतंत्रआणिप्रकार	

	5.2	कथालेखनातीलनिवेदनशैली	
	5.3	काव्यनिर्मितीप्रक्रिया	
	5.4	सर्जनशीललेखनआणिदृक्श्राव्यमाध्यमे	
Total			60

References:

1. मुद्रितशोधनवसर्जनशीललेखनप्रा .पुरुषोत्तमप्रल्हादमहाजन .
2. साहित्यआणिसमाज , सदाकऱ्हाडे
3. ललितवाङ्मय , प्र .के .अत्रे , देशमुखआणिकंपनी , पुणे1952.
4. मराठीवाङ्मयचर्चाआणिचिकित्सा , भीमरावकुलकर्णी , पुणे .
5. साहित्याचाअवकाश , नागनाथकोतापल्ले , प्रतिमाप्रकाशन , पुणे .
6. साहित्यमीमांसा , गंगाधरपाटीलमौजप्रकाशनगृह , मुंबई .
7. पैस , दुर्गाभागवत , मौजप्रकाशनगृह , मुंबई .
8. नवेसाहित्यशास्त्र , यशवंतमनोहर , विजयप्रकाशन , नागपूर .2001.
9. ललितलेखाचेतात्त्विकस्वरूपआणिमराठीलघुनिबंधाचाइतिहास , आनंदयादव , मेहतापब्लिकशिंगहाऊस , पुणे .

Guidelines for Course Assessment :

A. Continuous Assessment (CA) (20% of the Maximum Marks) :

This will form 20% of the Maximum Marks and will be carried out throughout the semester. It may be done by conducting **Two Tests and one Assignment**. Average of marks scored in these two tests and one assignment of a theory paper will make CA .

B. End Semester Assessment (80% of the Maximum Marks) :

1. ESE Question paper will consists of 6 questions (each of 20 marks)
2. There will be 4-5 sub questions in Question No.1 (BOS may change scheme of marking.)
3. Question No.1 will be compulsory and shall be based on entire syllabus.
4. Students are required to solve a total of 4 Questions.
5. Students need to solve ANY THREE of the remaining Five Question (Q.2 to Q.6/) and shall be based on entire syllabus

C. Assessment of Term Work / Tutorial / Field Works

At least 08 test / assignments covering entire syllabus must be given during the 'class wise tutorial'. The assignments should be students' centric and attempts be made to make assignments more meaningful, interesting and innovative.

Term work assessment must be based on overall performance of the student with every assignments graded time to time. The grades be converted to marks as per 'credit and grading system' manual and should be added and averaged.

Note : Number of lectures required to cover syllabus of a course depend on number of credit assigned to it. For example, for a two credit course, 30 lectures each of one hour duration are assigned, while that for a three credit course 45. Lectures.

=====

SwamiRamanandTeerthMarathwadaUniversity,Nanded

FacultyofHumanitiesMajorinMARATHI

PostGraduate-SecondYearProgramme,SemesterThird

PaperCode:HMARE 614

PaperTitle:जागतिकीकरणाच्या काळातील साहित्य

CurriculumDetails

Coursepre-requisite:

- 1 नव्वदोत्तर काळातील भौतिक स्थित्यंतरे आणि मराठी साहित्य याबद्दल किमान माहिती असावी.
- 2विविध साहित्य प्रवाहांचा स्थूल परिचय असावा.

Courseobjectives:

- जागतिकीकरण म्हणजे काय? हे समजून घेणे
- जागतिकीकरणाचा सामाजिक आणि सांस्कृतिक भोवतालावर झालेला परिणाम लक्षात घेणे.
- जागतिकीकरण आणि मराठी साहित्य यांचा परस्परसंबंध तपासणे.
- जागतिकीकरण आणि विविध सामाजिक चळवळींचा अभ्यास करणे.
- जागतिकीकरण आणि विविध भाषा, साहित्यप्रवाह आदींचा अभ्यास करणे.

Courseoutcomes:

- जागतिकीकरण ही संकल्पना स्पष्ट होईल.
- मराठी साहित्यावर जागतिकीकरणाचा झालेला परिणाम लक्षात येईल.
- जागतिकीकरणाच्या प्रभावातून निर्माण झालेल्या कलाकृतींचा परिचय होईल.
- विविध चळवळींचा परामर्श घेता येईल. उदा. शेतकरी संघटना इत्यादी.
- भाषांतर/ अनुवादाचे महत्त्व लक्षात येईल.

SwamiRamanandTeerthMarathwadaUniversity,Nanded

FacultyofHumanitiesMajorinMARATHI

CurriculumDetails (for4Credits)

Module No.	UnitNo.	NameofTopic	Hrs. Requiredtocoverthec ontents 1Hrs.=60M.
1.0		जागतिकीकरण : संकल्पना आणि स्वरूप	12
	1.1	जागतिकीकरण म्हणजे काय?	
	1.2	जागतिकीकरणाची पार्श्वभूमी	
	1.3	जागतिकीकरणाचा परिणाम	
	1.4	नव्वदोत्तर काळ आणि भौतिक स्थित्यंतरे	
2.0		जागतिकीकरण आणि मराठी कविता	12
	2.1	नव्वदोत्तरी कविता	
	2.2	महानगरी कविता	
	2.3	महानगरी परिघाबाहेरील कविता	
	2.4	प्रतिमा/ भाषा इत्यादी	
3.0		जागतिकीकरण आणि मराठी कथात्म साहित्य	12
	3.1	ग्रामीण कादंबरी / महानगरी कादंबरी	
	3.2	बदलती कथा	
	3.3	जागतिकीकरण आणि कुटुंबव्यवस्था	
	3.4	जागतिकीकरणोत्तर साहित्याची भाषा	
4.0		जागतिकीकरण आणि उत्तर आधुनिकतावाद	12
	4.1	भारतीय देशीवाद	
	4.2	जागतिकीकरण आणि दलित, ग्रामीण, स्त्रीवादी साहित्य	
	4.3	जागतिकीकरण आणि समकालीन सांस्कृतिक प्रश्न	
	4.4	जागतिकीकरण आणि भटक्या विमुक्तांचे साहित्य	
5.0		नेमलेल्या कलाकृतींचा स्थूल अभ्यास	12
	5.1	फिनिक्सच्या राखेतून उठला मोर (कथासंग्रह) जयंत पवार	
	5.2	बारोमास (कादंबरी) सदानंद देशमुख	
	5.3	एक शून्य प्रतिक्रिया (कवितासंग्रह) व्यंकटेशचौधरी	
	5.4	गाव कवेत घेताना (ललितलेखसंग्रह) विजयकुमारमिठे	
Total			60

References:

1. 'जागतिकीकरण आणि वर्तमान आव्हाने', संपादक: एकनाथ पाटील, नाग-नालंदा प्रकाशन, इस्लामपूर
2. 'जागतिकीकरणानंतरचे मराठी साहित्य' संपादक : नागनाथकोतापल्ले, दत्ताभगत, सायनपब्लिकेशन्स प्रा. लि. पुणे
3. 'वाडमयीन प्रवृत्ती : तत्त्वशोध', संपादक: पी. विठ्ठल / ऋषिकेश कांबळे आणि कैलास अंभुरे, कैलाश पब्लिकेशन्स, औरंगाबाद
4. 'जागतिकीकरण समाज, आणि मराठी साहित्य', संपादक: रवींद्र शोभणे, विजय प्रकाशन, नागपूर
5. 'जागतिकीकरणातील सांस्कृतिक संघर्ष', संपादक: उत्तम कांबळे, पुणे
6. 'जागतिकीकरणात मराठी कविता', संपादक: उत्तम कांबळे, परचुरे प्रकाशन मंदिर, पुणे
7. 'भारतीय संदर्भातून स्त्रीवाद', शोभा नाईक, लोकवाडमय गृह, मुंबई
8. 'साहित्याचा अवकाश', नागनाथकोतापल्ले, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
9. 'महाराष्ट्रातील स्त्री चळवळीचा मागोवा', संपादक: मेधा नानिवडेकर, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
10. 'ग्रामीण साहित्याची चळवळ', कीर्ती मुळीक, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
11. 'जागतिकीकरण, सामाजिक वास्तव आणि समकालीन मराठी कविता', पी. विठ्ठल, अक्षरवाडमय प्रकाशन, पुणे
12. वर्तनाचे वर्तमान, डॉ. गणेश मोहिते, अक्षरवाडमय प्रकाशन, पुणे
13. साहित्याचे वर्तन आणि वर्तमान, डॉ. प्रल्हाद लुलेकर, साकेत, औरंगाबाद
14. जागतिकीकरणाचा मराठीभाषा व साहित्यावरील प्रभाव, संपा. वासुदेव वले, प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव
15. गावकारागीर, सीमाशेटे रोठे, मिडीयावॉच, अमरावती.

Guidelines for Course Assessment:

H. Continuous Assessment (CA) (20% of the Maximum Marks):

This will form 20% of the Maximum Marks and will be carried out throughout the semester. It may be done by conducting Two Tests and one Assignment. Average of marks scored in these two tests and one assignment of a theory paper will make CA.

I. End Semester Assessment (80% of the Maximum Marks):

1. ESE Question paper will consist of 6 questions (each of 20 marks)
2. There will be 4-5 sub questions in Question No.1 (BOS may change scheme of marking.)

3. Question No. 1 will be compulsory and shall be based on entire syllabus.
2. Students are required to solve a total of 4 Questions.
4. Students need to solve ANY THREE of the remaining Five Questions (Q.2 to Q.6/) and shall be based on entire syllabus.

J. Assessment of Term Work/Tutorial/Field Works:

At least 08 test / assignments covering entire syllabus must be given during the 'class wise tutorial'. The assignments should be student-centric and attempts be made to make assignments more meaningful, interesting and innovative.

Term work assessment must be based on overall performance of the student with every assignment graded time to time. The be converted to marks as per 'credit and grading system' manual and should be added and averaged.

Note: Number of lectures required to cover syllabus of a course depend on number of credit assigned to it. For example, for a two credit course, 30 lectures each of one hour duration are assigned, while that for a three credit course 45 lectures.

=====

SwamiRamanandTeerthMarathwadaUniversity,Nanded
FacultyofHumanitiesMajorinMARATHI

PostGraduate-SecondYearProgramme,SemesterIII

PaperCode:HMARRP611

PaperTitle:संशोधनप्रकल्प (4Credit)

मार्गदर्शक सूचना

1. विद्यार्थ्यांचीआवडलक्षातघेऊन संशोधन विषय देण्यात यावा.
2. संशोधन पद्धतीचा काटेकोर अवलंब करण्यात यावा.
3. मराठवाडा प्रदेश, सीमाभागातील प्रदेश, स्थानिक प्रश्न, बोलीवैविध्य, समाज वैशिष्ट्ये, सांस्कृतिक निराळेपण अधोरेखित करणारे विषय क्षेत्रीय कार्यासाठी देण्यात यावे.
4. संशोधनप्रकल्प विभागातीलतज्ज्ञ अध्यापकाच्यामार्गदर्शनाखाली सत्रांत परीक्षेपूर्वी सादर करणे बंधनकारक आहे.
5. संशोधनप्रकल्पकिमान ७० पृष्ठांचाअसावा.
6. संशोधनाच्यामौलिकतेसंदर्भातसंशोधकानेहमीपत्रदेणेबंधनकारकआहे.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major in MARATHI

Post Graduate – Second Year Programme, Semester IV

Paper Code: HMARC 661

Paper Title: संस्कृती अभ्यास (Major)
Curriculum Details

Course pre – requisite: (अभ्यासपूर्व आवश्यकता)

1. संस्कृतीची संकल्पना माहीत असणे.
2. महाराष्ट्राची सांस्कृतिक परंपरा अवगत होणे.

Course objectives: (अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे)

1. संस्कृती स्वरूप आणि संकल्पना समजून घेणे.
2. संस्कृती प्रकार आणि वाटचाल समजून घेणे.
3. विविध राजकीय कालखंड आणि सांस्कृतिक पार्श्वभूमीचा अभ्यास करणे.
4. साहित्य आणि संस्कृतीचा सर्वांगीण विचार करणे.
5. सांस्कृतिक इतिहास, धर्म, परंपरा, भाषा, शिक्षण आणि चळवळी या विषयी स्थूल माहिती घेणे.

Course outcomes: (अभ्यासक्रम परिणाम)

1. संस्कृतीचे स्वरूप समजून येईल.
2. महाराष्ट्राची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी कळून येईल.
3. संस्कृती अभ्यासाचा स्थूल परिचय होईल.
4. मराठी साहित्य व संस्कृतीची वाटचाल लक्षात येईल.
5. महाराष्ट्राची सामाजिक परंपरा व संस्कृती याबद्दल आकलन होईल.

Faculty of Humanities Major in MARATHI
Curriculum Details:(for 4 Credits)

Module No.	Unit No.	Name of Topic	Hrs. Required to cover the contents 1Hrs.= 60M.
1.0		संस्कृतीस्वरूपआणिसंकल्पना.	12
	1.1	संस्कृतीव्याख्या, संज्ञा, स्वरूपआणिसंकल्पना	
	1.2	संस्कृतीअभिव्यक्तीआणिआविष्कार.	
	1.3	संस्कृतीमूल्यआणिप्रकार	
	1.4	समाजआणिसंस्कृतीपरस्परसंबंध	
2.0		सांस्कृतिकविचारधाराआणिसमाजजीवन	12
	2.1	सांस्कृतिकवाटचालआणिसमाजजीवन	
	2.2	राजकीयस्थित्यंतरेआणिसंस्कृती.	
	2.3	सांस्कृतिकइतिहास	
	2.4	समाज, संस्कृती : सहसंबंध	
3.0		साहित्यसंस्कृतीचेघटक	12
	3.1	मौखिकपरंपरा	
	3.2	हस्तलिखिते	
	3.3	लोककलांचेसादरीकरण	
	3.4	साहित्यसंस्थावत्यांचीकार्ये	
4.0		समकालीनसाहित्यआणिसंस्कृती	12
	4.1	सांस्कृतिकबदलआणिसाहित्यविचार	
	4.2	नैसर्गिकवातावरणआणिसंस्कृतीदर्शन	
	4.3	विज्ञान - तंत्रज्ञानाचाप्रभावआणिसाहित्यसंस्कृती	
	4.4	साहित्यातीलसांस्कृतिकवातावरणआणिनव्याजाणिवा	
5.0		संस्कृतीविषयकविविधमतप्रवाह	12
	5.1	महाराष्ट्रसंस्कृतीआणिविनोबाभावेयांचीमते	
	5.2	सानेगुरुजीयांचेसंस्कृतीविषयीविचार	
	5.3	दुर्गाभागवतआणिमराठीसंस्कृती	
	5.4	भाषाविचार, साहित्यवसांस्कृतिकचळवळ	
Total			60

References:

1. महाराष्ट्राचा सांस्कृतिक इतिहास, डॉ. शंकरदामोदर पेंडसे, आवृत्ती तिसरी, सुविचार प्रकाशन मंडळ लि. नागपूर, सन 1951.
2. राधामाधव विलासचंपू (जयराम पेंडेकृत) संपादक व प्रस्तावना वि. का. राजवाडे, वरदा प्रकाशन प्रा. लि.
3. महाराष्ट्र जीवन खंडः आणि खंडः, संपादक गं. बा. सरदार,
4. महाराष्ट्रातील राष्ट्रवादाचा विकास प्रा. नलिनी पंडे
5. साहित्याचे सांस्कृतिक संचित (अर्वाची नमराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी) संपादक, डॉ. प्रल्हादजी. लुलेकर, डॉ. केशव तुपे, कैलाश पब्लिकेशन्स, औरंगाबाद. प्रथम आवृत्ती नोव्हेंबर 2005.
6. महाराष्ट्र संस्कृती : घडण आणि विकास, संपादक प्रा. ह. श्रीशेणोलीकर, डॉ. प्र. न. जोशी, डायमंड पब्लिकेशन्स.
7. बहुजनांचा सांस्कृतिक इतिहास, पुरुषोत्तम खेडेकर.
8. साहित्य, संस्कृती आणि भूमिका, संपा. रणधीर शिंदे, शब्द प्रकाशन, मुंबई

Guidelines for Course Assessment :

A. Continuous Assessment (CA) (20% of the Maximum Marks) :

This will form 20% of the Maximum Marks and will be carried out throughout the semester. It may be done by conducting **Two Tests and one Assignment**. Average of marks scored in these two tests and one assignment of a theory paper will make CA .

B. End Semester Assessment (80% of the Maximum Marks) :

1. ESE Question paper will consist of 6 questions (each of 20 marks)
2. There will be 4-5 sub questions in Question No.1 (BOS may change scheme of marking.)
3. Question No.1 will be compulsory and shall be based on entire syllabus.
4. Students are required to solve a total of 4 Questions.
5. Students need to solve ANY THREE of the remaining Five Question (Q.2 to Q.6/) and shall be based on entire syllabus

C. Assessment of Term Work / Tutorial / Field Works

At least 08 test / assignments covering entire syllabus must be given during the 'class wise tutorial'. The assignments should be students' centric and attempts be made to make assignments more meaningful, interesting and innovative.

Term work assessment must be based on overall performance of the student with every assignments graded time to time. The grades be converted to marks as per 'credit and grading system' manual and should be added and averaged.

Note : Number of lectures required to cover syllabus of a course depend on number of credit assigned to it. For example, for a two credit course, 30 lectures each of one hour duration are assigned, while that for a three credit course 45. Lectures.

SwamiRamanandTeerthMarathwadaUniversity,Nanded
FacultyofHumanitiesMajorinMARATHI

PostGraduate-SecondYearProgramme,SemesterIV

PaperCode:HMARC 662

PaperTitle:नवसाहित्य आणि साठोत्तरी साहित्यप्रवाह : संकल्पना व स्वरूप (Major)
CurriculumDetails

Coursepre-requisite:

- 1 मराठी साहित्याविषयी आस्था असावी
- 2 नवसाहित्य आणि अन्य प्रवाहांचा स्थूल परिचय असावा.

Courseobjectives:

- नवसाहित्यही संकल्पना समजून घेणे.
- काही प्रमुख लेखक- कवींचा अभ्यास करणे.
- साठोत्तरी काळातील विविध साहित्य प्रवाहाचा अभ्यास करणे.
- सामाजिक वास्तव आणि मराठी साहित्याचा अभ्यास करणे.
- विविध सामाजिक चळवळी आणि साहित्य यांचा विचार करणे.

Courseoutcomes:

नवसाहित्य ही संकल्पना लक्षात येईल
मराठी साहित्यातील विविध प्रवाहाचा परिचय होईल.

SwamiRamanandTeerthMarathwadaUniversity,Nanded
FacultyofHumanitiesMajorinMARATHI
CurriculumDetails:(for4Credits)

Module No.	UnitNo.	NameofTopic	Hrs. Requiredtocoverthecontents 1Hrs.=60M.
1.0		नवसाहित्य	12
	1.1	नवसाहित्य : संकल्पना	
	1.2	नवकविता	
	1.3	नवकथा	
	1.4	नवकादंबरी	
2.0		महत्वाच्या लेखकांचा परिचय	12
	2.1	बा. सी. मर्ढेकर	
	2.2	गंगाधर गाडगीळ	
	2.3	अरविंद गोखले	
	2.4	पु. भा. भावे इत्यादी.	
3.0		साठोतरी साहित्यप्रवाह : संकल्पना आणि स्वरूप	12
	3.1	प्रवाह किंवा नवप्रवृत्ती कशी निर्माण होते?	
	3.2	साठोतरी संक्रमण काळ	
	3.3	विविध स्वरूपाच्या वाडमयीन आणि सामाजिक चळवळी	
	3.4	सामाजिक स्थित्यंतरे	
4.0		विविध प्रवाह/ प्रकार	12
	4.1	प्रादेशिक साहित्य	
	4.2	दलित साहित्य	
	4.3	ग्रामीण साहित्य	
	4.4	स्त्रीवादी आणि इतर महत्वाचे प्रवाह	
5.1		निवडक कलाकृतींचा स्थूल परिचय	12
	5.1	माचीवरचा बुधा (गो. नी. दांडेकर)	
	5.2	७२ मैल (अशोक व्हटकर)	
	5.3	वाळूचा प्रियकर (मलिका अमर शेख)	
	5.4	झोंबी (आनंद यादव)	
Total			60

References:

1. साठोत्तरी मराठी वाडमयातील प्रवाह, संपादक: शरणकुमार लिंबाळे, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे
2. साठोत्तरी मराठी कविता व कवी, रा. ग. जाधव, साकेत प्रकाशन, छ.संभाजीनगर
3. ग्रामीण साहित्य: स्वरूप आणि शोध, नगणठ कोतपल्ले, पुणे
4. दलित साहित्य : वेदना आणि विद्रोह, भालचंद्र फडके, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे
5. दलित साहित्याचे सौंदर्यशास्त्र, संपादक: शरणकुमार लिंबाळे, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे
6. गेल्या अर्धशतकातील मराठी कादंबरी, विलास खोले, लोकवाडमय प्रकाशन, मुंबई
7. मराठी लेखिका: चिंता आणि चिंतन, भालचंद्र फडके, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे
8. श्याम मनोहर साहित्य आणिसमीक्षा, डॉ. जिजाशिंदे, अष्टगंध प्रकाशन
9. सदानंद रेगे : काव्यअभिव्यक्ती, रमेशऔताडे, एज्युकेशनल पब्लिशर, छत्रपतीसंभाजीनगर
10. ग्रामीण साहित्य : संकल्पनाआणिसमीक्षा, डॉ. केदारकाळवणे, अक्षरवाडमय प्रकाशन, पुणे
11. नव्वदोत्तरमराठीग्रामीणकादंबरी, संपा. गजानन जाधव, अनाघादित्य प्रकाशन, अमरावती.
12. १९८०नंतरचेमराठीसाहित्य: स्वरूपआणिसमीक्षा, संपा. डॉ. जयद्रथ जाधव, डॉ. भारत देशमुख, अरुणा प्रकाशन, लातूर
13. १९८०पूर्वीचीग्रामीणकविता: प्रेरणाआणिप्रवृत्ती, मारोती घुगे, यशोदीप पब्लिकेशन्स, पुणे.
14. साहित्य: रूपआणि स्वरूप, डॉ. वासुदेवमुलाटे, कैलास पब्लिकेशन्स, औरंगाबाद

Guidelines for Course Assessment:

K. Continuous Assessment (CA) (20% of the Maximum Marks):

This will form 20% of the Maximum Marks and will be carried out throughout the semester. It may be done by conducting Two Tests and one Assignment. Average of marks scored in these two tests and one assignment of a theory paper will make CA .

L. End Semester Assessment (80% of the Maximum Marks):

1. ESE Question paper will consist of 6 questions (each of 20 marks)
2. There will be 4-5 sub questions in Question No.1 (BOS may change scheme of marking.)
3. Question No.1 will be compulsory and shall be based on entire syllabus.

2. Students are required to solve a total of 4 Questions.

4. Students need to solve ANY THREE of the remaining Five Questions (Q.2 to Q.6/) and shall be based on the entire syllabus.

M. Assessment of Term Work/Tutorial/Field Works:

At least 08 test / assignments covering entire syllabus must be given during the 'class wise tutorial'. The assignments should be student's centric and attempts be made to make assignments more meaningful, interesting and innovative.

Term work assessment must be based on overall performance of the student with every assignment graded time to time. The be converted to marks as per 'credit and grading system' manual and should be added and averaged.

Note: Number of lectures required to cover syllabus of a course depend on number of credit assigned to it. For example, for a two credit course, 30 lectures each of one hour duration are assigned, while that for a three credit course 45 lectures.

=====

SwamiRamanandTeerthMarathwadaUniversity,Nanded

FacultyofHumanitiesMajorinMARATHI

PostGraduate- SecondYearProgramme,SemesterIV

PaperCode:HMARC 663

PaperTitle - वाङ्मयप्रकार:प्रवासवर्णनवस्थलवर्णन(Major)

CurriculumDetails

Coursepre-requisite:

- 1 जगाचे किमानज्ञान आवश्यक.
- 2 प्रवासाची आवडअसणे गरजेचे.

Courseobjectives:

- प्रवासवर्णनाची संकल्पना समजून घेणे.
- प्रवासवर्णनांची ओळख करून घेणे.
- स्थळवर्णनांचा अभ्यास करणे
- स्थळवर्णनपर साहित्याविषयी समीक्षादृष्टी विकसित करणे

Courseoutcomes:

- प्रवासवर्णन म्हणजे काय? ते समजून येईल.
- जागतिक समाजवसंस्कृतीयांची स्थूल ओळख होईल.
- स्थळकाळाची वैशिष्ट्ये लक्षात येतील.
- प्रवासाची प्रक्रिया लक्षात येईल.
-

SwamiRamanandTeerthMarathwadaUniversity,Nanded

FacultyofHumanitiesMajorinMARATHI

CurriculumDetails:(for2Credits)

Module No.	UnitNo.	NameofTopic	Hrs. Requiredtocoverthecontents 1Hrs.=60M.
1.0		प्रवासवर्णन: संकल्पना आणि प्रकार	12
	1.1	व्याख्या व सिद्धांत	
	1.2	प्रवासवर्णनाची आवश्यकता	
	1.3	परदेशीप्रवाश्यांनी पाहिलेला भारत	
	1.4	मराठीतील प्रवासवर्णने: आढावा	
2.0		स्थलवर्णन: संकल्पना व स्वरूप	12
	2.1	स्थलमाहात्म्य: कारणमीमांसा	
	2.2	स्थलवर्णन : वैशिष्ट्ये	
	2.3	मराठीतील स्थलवर्णन परलेखन	
	2.4	स्थलवर्णन : स्वतंत्र वाङ्मय प्रकार	
3.0		निवडक साहित्यकृतींचा आस्वाद	12
	3.1	माझा प्रवास _ गोडसे भटजी	
	3.2	माझारशियाचा प्रवास _ अण्णाभाऊसाठे	
	3.3	मुंबईचे वर्णन _ गो. ना. माडगावकर	
	3.4	माझं लंडन _ मीना प्रभू	
Total			36

References:

प्रवासवर्णन: एक वाङ्मयप्रकार, वसंतसावंत, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई
यात्रा साहित्य का उद्भव और विकास, सुरेंद्र माथुर, साहित्य प्रकाशन, दिल्ली.
अर्वाचीन मराठी गद्याची पूर्वपीठिका, गं. बा. सरदार, मॉडर्न बुक डेपो प्रकाशन, पुणे
मराठी गद्याचा इंग्रजी अवतार, द. वा. पोतदार, व्हीनस प्रकाशन, पुणे
आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, अ. ना. देशपांडे, व्हीनस प्रकाशन, पुणे
मराठी वाङ्मयप्रकारांची सैद्धांतिक रचना व अध्यापन पद्धती, तुषार चांदवडकर, प्रशांत
पब्लिकेशन्स, जळगाव

Guidelines for Course Assessment:

N. Continuous Assessment (CA) (20% of the Maximum Marks):

This will form 20% of the Maximum Marks and will be carried out throughout the semester. It may be done by conducting **Two Tests and one Assignment**. Average of marks scored in these two tests and one assignment of a theory paper will make CA.

O. End Semester Assessment (80% of the Maximum Marks):

1. **ESE Question paper will consist of 3 questions (each of 20 marks)**
2. **There will be 4-5 sub questions in Question No.1 (BOS may change scheme of marking.)**
3. **Question No.1 will be compulsory and shall be based on entire syllabus.**
2. **Students are required to solve a total of 2 Questions.**
4. **Students need to solve ANY one of the remaining Two Question (Q.2 & Q.3) and shall be based on entire syllabus.**

P. Assessment of Term Work/Tutorial/Field Works:

At least 04 test / assignments covering entire syllabus must be given during the 'class wise tutorial'. The assignments should be student-centric and attempts be made to make assignments more meaningful, interesting and innovative.

Term work assessment must be based on overall performance of the student with every assignment graded time to time. The be converted to marks as per 'credit and grading system' manual and should be added and averaged.

Note: Number of lectures required to cover syllabus of a course depend on number of credit assigned to it. For example, for a two credit course, minimum 30 lectures each of one hour duration are assigned, while that for a three credit course 45 lectures.

=====

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major in MARATHI

Post Graduate – Second Year Programme, Semester IV

Paper Code: HMARE 661

Paper Title: वैचारिकसाहित्य

Curriculum Details

Course pre-requisite: (अभ्यासपूर्वअवश्यकता)

1. वैचारिकसाहित्याचीसंकल्पनामाहीतअसणे
2. वैचारिकतथालोकप्रबोधनचळवळींचापरिचयहोणे.

Course objectives: (अभ्यासक्रमाचीउद्दिष्टे)

1. वैचारिकसाहित्याचीसंकल्पनासमजूनघेणे.
2. महाराष्ट्रातीलसुधारणावादीविचारधारांचीभूमिकालक्षातघेणे.
3. वैचारिकपरिवर्तनसुधारणावादीचळवळीइत्यादीसंस्थात्मककार्याचीओळखहोणे.
4. विचारवंतवत्यांच्याग्रंथलेखनाचेमहत्त्वसमजूनघेणे.
5. समाजप्रबोधनाचेप्रमुखघटकसमजूनघेणे.

Course out comes: (अभ्यासक्रमपरिणाम)

1. वैचारिकसाहित्याचीसंकल्पनावस्वरूपसमजूनयेईल.
2. वैचारिकसाहित्याचीवाटचाललक्षातयेईल.
3. विचारवंततथाप्रबोधनकारांच्याकार्याचेस्वरूपलक्षातयेईल.
4. समाजसुधारकांच्याऐतिहासिककार्याचापरिचयहोईल.
5. महाराष्ट्रातीलसुधारणावादीविचारांचापरिचयहोईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities Major in MARATHI

Curriculum Details: (for 4 Credits)

Module No.	Unit No.	Name of Topic	Hrs. Required to cover the contents 1Hrs.= 60M.
1.0		वैचारिकसाहित्य: संकल्पना	12
	1.1	वैचारिकसाहित्यस्वरूपआणिसंकल्पना	
	1.2	वैचारिकसाहित्यसंज्ञाव्याख्याआणिव्याप्ती	
	1.3	चारिकसाहित्यवसमाजप्रबोधन	
	1.4	वैचारिकसाहित्याच्याप्रेरणाआणिप्रकार	
2.0		वैचारिकसाहित्याचीवाटचाल	12
	2.1	महाराष्ट्रातीलसमाजप्रबोधनाचीवाटचाल	
	2.2	वैचारिकलेखकांचीभूमिका	
	2.3	समाजजीवनआणिसमाजप्रबोधन	
	2.4	वैचारिकसाहित्याचेमहत्त्व	
3.0		विविधकालखंडवैचारिकसाहित्य	12
	3.1	प्राचीन	
	3.2	मध्ययुगीन	
	3.3	अर्वाचीन	
	3.4	वैचारिकलेखनाचेयोगदान	
4.0		वैचारिकसाहित्याचीमौलिकता	12
	4.1	सामाजिकपरिवर्तन	
	4.2	मूल्यविचारांचीदिशा	
	4.3	परिवर्तनवसुधारणावादीचळवळी	
	4.4	विचारवंतांचीभूमिकावकार्य	
5.0		पुढीलविचारवंतांच्याकार्याचास्थूलपरिचय	12
	5.1	नरहरकुरुंदकर	
	5.2	शरदपाटील	
	5.3		

		भा.ल. भोळे	
	5.4	शेषरावमोरे	
Total			60

References:

1. व्यक्तीआणिविचार, य. दिफडके, श्रीविद्याप्रकाशन, पुणे.
2. विचारयात्रा, दि. के. बेडेकर, लोकवांगमयगृह, मुंबई.
3. समाजपरिवर्तनाच्यादिशा, जनार्दनवाघमारे, साकेतप्रकाशन, औरंगाबाद.
4. आंबेडकरीविचारआणिसाहित्य, अविनाशडोळस, साकेतप्रकाशन, औरंगाबाद.
5. दासशुद्रांचीगुलामगिरी, शरदपाटील, वाई.
6. प्रबोधनाच्यादिशा, गंगाधरपानतावणे, नंदिताप्रकाशन, वर्धा.
7. सत्यशोधकीसाहित्य: परंपराआणिस्वरूप, डॉ. श्रीरामगुंदेकर,
7. विसाव्याशतकातीलमहाराष्ट्र, य. दि. फडके.
8. परिवर्तनवादी साहित्य: संकल्पनाआणि स्वरूप, संपा. रामकिसनदहिफळे
9. आंबेडकरवाद, डॉ. नीलकंठ शेरे, सुविद्या प्रकाशन, पुणे

Guidelines for Course Assessment :

A. Continuous Assessment (CA) (20% of the Maximum Marks) :

This will form 20% of the Maximum Marks and will be carried out throughout the semester. It may be done by conducting **Two Tests and one Assignment**. Average of marks scored in these two tests and one assignment of a theory paper will make CA .

B. End Semester Assessment (80% of the Maximum Marks) :

1. ESE Question paper will consists of 6 questions (each of 20 marks)
2. There will be 4-5 sub questions in Question No.1 (BOS may change scheme of marking.)
3. Question No.1 will be compulsory and shall be based on entire syllabus.
4. Students are required to solve a total of 4 Questions.
5. Students need to solve ANY THREE of the remaining Five Question (Q.2 to Q.6/) and shall be based on entire syllabus

C. Assessment of Term Work / Tutorial / Field Works

At least 08 test / assignments covering entire syllabus must be given during the 'class wise tutorial'. The assignments should be students' centric and attempts be made to make assignments more meaningful, interesting and innovative.

Term work assessment must be based on overall performance of the student with every assignments graded time to time. The grades be converted to marks as per 'credit and grading system' manual and should be added and averaged.

Note : Number of lectures required to cover syllabus of a course depend on number of credit assigned to it. For example, for a two credit course, 30 lectures each of one hour duration are assigned, while that for a three

SwamiRamanandTeerthMarathwadaUniversity,Nanded

FacultyofHumanitiesMajorinMARATHI

PostGraduate–Second YearProgramme,SemesterIV

PaperCode: HMARE 662

PaperTitle:बोलीविज्ञान

CurriculumDetails

Course pre-requisite :

1. मराठी भाषेचे ज्ञान असावे.
2. महाराष्ट्राच्या इतिहासभूगोलाचाकिमान परिचय असावा.

Course objective :

1. मराठी बोलींचापरिचय करून देणे.
2. प्रमाण मराठी भाषेचापरिचय करून देणे.
3. भाषेचे वैविध्यलक्षातआणूनदेणे
4. बोलीविषयकगैरसमाजदूरकरणे

Outcome:

1. महाराष्ट्रातीलबोलींचाव्याकरणाचा परिचय होईल.
2. बोली अभ्यासाची दृष्टी विकसित होईल.
3. बोलींचेसौंदर्यलक्षातयेईल.
4. बोलीनकाशातयारकरण्यासमदतहोईल.

SwamiRamanandTeerthMarathwadaUniversity,Nanded
FacultyofHumanitiesMajorinMARATHI
CurriculumDetails:(for4Credits)

Module No.	UnitNo.	NameofTopic	Hrs. Requiredtocoverthecontent 1Hrs.=60M.
1.0		भाषा: प्रमाणभाषावबोली	12
	1.1	भाषेचीसंकल्पना	
	1.2	प्रमाणभाषा: स्वरूप व कार्य	
	1.3	बोली: संकल्पना	
	1.4	प्रमाणभाषावबोली: तुलना	
2.0		प्रादेशिकबोली	12
	2.1	मराठवाडी	
	2.2	व.हाडी	
	2.3	खानदेशी	
	2.4	मालवणी	
3.0		बोली: लिंगआणिवयाचापरिणाम	12
	3.1	स्त्रियांचीभाषा	
	3.2	तरुणांचीभाषा	
	3.3	बालभाषा	
	3.4	बोलीवरप्रसारमाध्यमांचापरिणाम	
4.0		व्यवसायआणिसांकेतिकबोली	12
	4.1	बाजाराचीभाषा	
	4.2	राजकारणाचीभाषा	
	4.3	सांकेतिकबोली	
	4.4	गुप्तबोली	
5.0		आदिवासीआणि भटकेविमुक्तजमातीच्याबोली	12
	5.1	महाराष्ट्रातीलआदिवासीसमाज	
	5.2	आदिवासीबोलींचास्थूलपरिचय	
	5.3	महाराष्ट्रातीलभटकाविमुक्तसमाज	
	5.4		

	भटक्याविमुक्तसमाजाच्याबोली: स्थूलपरिचय	
Total		60

References:

1. प्रादेशिकबोलींचेभाषाविज्ञान, संजयलोहकरे
2. भाषा: इतिहासआणिभूगोल, ना. गो. कालेलकर
3. मराठीभाषाआणि शैली, रमेशधोंगडेआणिअश्विनीधोंगडे
4. भाषा: अंतःसूत्रआणिव्यवहार, मु. ग. पानसे
5. वैखरी: भाषाआणिभाषाव्यवहार, अशोककेळकर
6. बोलीमहर्षी(डॉ. हरिश्चंद्र बोरकर सन्मानग्रंथ), संपा. डॉ. तीर्थराज कापगते, तारा प्रकाशन, भंडारा
7. सीमाप्रदेश: बोलीआणिसंस्कृती, संपा. डॉ. विनोदकांबळे, दमासा, कोल्हापूर

GuidelinesforCourseAssessment:

A. ContinuousAssessment(CA)(20%oftheMaximumMarks):

This will form 20% of the Maximum Marks and will be carried out throughout the semester. It maybe done by conducting **Two Tests and one Assignment**. Average of marks scored in these two testsandone assignment of atheory paper will makeCA .

B. EndSemesterAssessment(80%oftheMaximumMarks):

1. ESEQuestionpaperwillconsistsof 6questions(each of20marks)
2. Therewillbe4-5sub questionsinQuestion No.1 (BOSmaychangeschemeofmarking.)
3. QuestionNo.1willbecompulsoryandshallbebasedonentiresyllabus.
- 2.Studentsarerequired tosolveatotal of4Questions.
4. Students need to solve ANY THREE of the remaining Five Question (Q.2 to Q.6/) and shallbebased onentiresyllabus.

C. AssessmentofTermWork/Tutorial/FieldWorks:

At least 08 test / assignments covering entire syllabus must be given during the 'class wise tutorial'. The assignments should be student's centric and attempts be made to make assignments more meaningful, interesting and innovative.

Term work assessment must be based on overall performance of the student with every assignment graded time to time. The be converted to marks as per 'credit and grading system' manual and should be added and averaged.

Note: Number of lectures required to cover syllabus of a course depend on number of credit assigned to it. For example, for a two credit course, 30 lectures each of one hour duration are assigned, while that for a three credit course 45 lectures.

=====

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities Major in MARATHI

Post Graduate – Second Year Programme, Semester IV

Paper Code: HMARE 663

Paper Title: आदिवासीसाहित्य

Curriculum Details

Course pre-requisite : (अभ्यासपूर्वअवश्यकता)

1. आदिवासीसमाजसंस्कृतीवसाहित्याचीमाहितीअसणे.
2. आदिवासीसमाजवत्यांच्यासांस्कृतिकविश्वाकडेपाहण्याचीदृष्टीमिळेल.

Course objectives : (अभ्यासक्रमाचीउद्दिष्टे)

1. आदिवासीसाहित्याचीसंकल्पनाआणिस्वरूपसमजूनघेणे.
2. आदिवासीसाहित्याचीवाटचालववेगळेपणसमजूनघेणे.
3. आदिवासीसाहित्याच्याप्रेरणावव्याप्तीलक्षातघेणे.
4. मराठीआदिवासीसाहित्याविश्वसमजूनघेणे.
5. महत्वाच्यालेखकांचापरिचयकरूनघेणे.

Course out comes : (अभ्यासक्रमपरिणाम)

1. आदिवासीसमाजवसंस्कृतीचेस्वरूपसमजूनयेईल.
2. आदिवासीसाहित्याचीवाटचाललक्षातयेईल.
3. आदिवासीबोलीभाषावमौखिकपरंपरासमजूनयेईल.
4. महाराष्ट्रातीलआदिवासीवत्यांचीजीवनसमजूनयेईल.
5. आदिवासीकलावसाहित्यकृतींचापरिचयहोईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities Majorin MARATHI

Curriculum Details:(for 4 Credits)

Module No.	Unit No.	Name of Topic	Hrs. Required to cover the contents 1Hrs. = 60M.
1.0		आदिवासीसाहित्यस्वरूपवसंकल्पना	12
	1.1	आदिवासीसाहित्य : स्वरूप , संज्ञाआणिव्याप्ती .	
	1.2	साठोत्तरीवाङ्मयीनप्रवाहआणिआदिवासीसाहित्य .	
	1.3	आदिवासीसाहित्यवभाषिकयोगदान .	
	1.4	आदिवासीसाहित्यरूपबंधआणिप्रकार	
2.0		आदिवासीसाहित्याचीवाटचाल	12
	2.1	आदिवासीसाहित्यप्रवास	
	2.2	आदिवासीलिखितसाहित्य	
	2.3	आदिवासीमौखिकसाहित्य .	
	2.4	आदिवासीवइतरसाहित्यप्रवाह	
3.0		आदिवासीसाहित्याच्याप्रेरणा	12
	3.1	आदिवासीसाहित्यआणिनिसर्ग	
	3.2	आदिवासीसाहित्यआणिइतिहास	
	3.3	आदिवासींचेसंघर्ष .	
	3.4	स्वातंत्र्यचळवळीतआदिवासींचेयोगदान .	
4.0		आदिवासीसाहित्यिकांचीभूमिका	12
	4.1	आदिवासीस्त्रियांचेसाहित्यातीलयोगदान	
	4.2	आदिवासीवैचारिकसाहित्य	
	4.3	आदिवासींचेलोकसाहित्यवमौखिकपरंपरा	
	4.4	आदिवासींच्याविविधकलावभाषिकयोगदान .	
5.0		निवडककलाकृतींचाअभ्यास	12
	5.1	भिवाफरारी_ नजूबाईगावित (कादंबरी)	
	5.2	वाघबारस _मारुतीआढळ (कथासंग्रह)	
	5.3	आंदकोळ _किसनचव्हाण (आत्मकथन)	

	(कवितासंग्रह) अनुवाद-कवितामहाजन	
Total		60

References:

1. प्रादेशिकबोलींचेभाषाविज्ञान, संजयलोहकर.
2. भाषा: इतिहासआणिभूगोल, ना.गो.कालेलकर.
3. मराठीभाषाआणिशैली, रमेशधोंगडेआणि
4. आदिवासीसाहित्य: स्वरूपआणिसमीक्षा, विनायकतुमराम.
5. आदिवासीसाहित्य : एकअभ्यास, डॉ. ज्ञानेश्वरवाल्हेकर, स्वरूपप्रकाशन, औरंगाबाद.
6. चळवळआणिसाहित्य, डॉ. संजयलोहकर.
7. महाराष्ट्रातीलआदिवासीसाहित्य : एकशोध, डॉ. माहेश्वरीगावित.
8. आदिवासी : समाजसंस्कृतीआणिसाहित्य, संपादक, डॉ. वैजनाथअनमुलवाड, इसापप्रकाशन, नांदेड.

Guidelines for Course Assessment :

A. Continuous Assessment (CA) (20% of the Maximum Marks) :

This will form 20% of the Maximum Marks and will be carried out throughout the semester. It may be done by conducting **Two Tests and one Assignment**. Average of marks scored in these two tests and one assignment of a theory paper will make CA .

B. End Semester Assessment (80% of the Maximum Marks) :

1. ESE Question paper will consists of 6 questions (each of 20 marks)
2. There will be 4-5 sub questions in Question No.1 (BOS may change scheme of marking.)
3. Question No.1 will be compulsory and shall be based on entire syllabus.
4. Students are required to solve a total of 4 Questions.
5. Students need to solve ANY THREE of the remaining Five Question (Q.2 to Q.6/) and shall be based on entire syllabus

C. Assessment of Term Work / Tutorial / Field Works

At least 08 test / assignments covering entire syllabus must be given during the 'class wise tutorial'. The assignments should be students' centric and attempts be made to make assignments more meaningful, interesting and innovative.

Term work assessment must be based on overall performance of the student with every assignments graded time to time. The grades be converted to marks as per 'credit and grading system' manual and should be added and averaged

Note : Number of lectures required to cover syllabus of a course depend on number of credit assigned to it. For example, for a two credit course, 30 lectures each of one hour duration are assigned, while that for a three credit course 45. Lectures.

SwamiRamanandTeerthMarathwadaUniversity,Nanded

FacultyofHumanitiesMajorinMARATHI

PostGraduate-SecondYearProgramme,Semester Fourth

PaperCode:HMARE664

PaperTitle:जाहिरात लेखन

CurriculumDetails

Coursepre-requisite:

- 1 सर्जनशील आणिव्यावसायिकलेखनाची आवड असावी.
- 2 कला क्षेत्राबद्दल माहिती असावी.
- 3 . नव माध्यमांचा परिचय असावा.

Courseobjectives:

- जाहिरातीचे स्वरूप समजून घेणे.
- जाहिरातीचे प्रकार लक्षात घेणे.
- पारंपरिक आणि डिजिटल जाहिरातीचा अभ्यास करणे.
- जाहिरात लेखन कसे करावे? याची माहिती घेणे.
- आकर्षकपणे जाहिरातीचे पुनर्लेखन करणे.

Courseoutcomes:

- जाहिरात लेखन ही एक कला आहे, हे विद्यार्थ्यांच्या लक्षात येईल.
- जाहिरातीचे व्यावसायिक महत्त्व लक्षात येईल.
- जाहिरातीच्या क्षेत्रात असलेल्या विविध संधी लक्षात येतील.
-

SwamiRamanandTeerthMarathwadaUniversity,Nanded

FacultyofHumanitiesMajorinMARATHI

CurriculumDetails:(for4Credits)

Module No.	UnitNo.	NameofTopic	Hrs. Requiredtocoverthecontents 1Hrs.=60M.
1.0		जाहिरात : संकल्पना आणि स्वरूप	12
	1.1	जाहिरात म्हणजे काय?	
	1.2	जाहिरातीचा इतिहास	
	1.3	जाहिरात लेखनाचे प्रकार	
	1.4	जाहिरात : एक कला	
2.0		पारंपरिक जाहिराती	12
	2.1	वर्तमानपत्रातून जाहिराती	
	2.2	होर्डिंगद्वारे जाहिराती	
	2.3	टीव्हीद्वारे जाहिराती	
	2.4	रेडिओद्वारे जाहिराती	
3.0		डिजिटल जाहिराती	12
	3.1	सोशल मीडिया जाहिराती)फेसबुक, इंस्टाग्राम, व्हॉट्सअॅप इ.	
	3.2	ईमेल जाहिराती	
	3.3	संलग्न विपणन (Digital Marketing)	
	3.4	Display ads	
4.0		जाहिरात कला आणि शास्त्र	12
	4.1	जाहिरात: विपणनाचे एक साधन	
	4.2	जाहिरात आणि विक्रय कला	
	4.3	जाहिराती आणि ग्राहकांचे मानसशास्त्र	
	4.4	आराखडा	
5.1		जाहिरात कशी लिहावी?	12
	5.1	जाहिरात मसुदा तयार करणे	
	5.2	जाहिरातीची मांडणी	
	5.3	जाहिरातीचे व्यावसायिक परिणाम	
	5.4	इतर पूरक माहिती	
Total			60

References:

3. जाहिरातविश्व, नंदन दीक्षित, शब्दमल्हार प्रकाशन, नाशिक
4. जाहिरातींचे शैलीशास्त्र, श्रीपदा भालचंद्र जोशी, मंगेश प्रकाशन, नागपूर
5. जाहिरातीचं जग, यशोदा भागवत, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई
6. जाहिरातींत तडजोड नाहीच, सुभाष पवार, विश्वकर्मा प्रकाशन, पुणे
7. जाहिरात शास्त्र, वंदना खेडीकर, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
8. जाहिरात कला काँम, जयप्रकाश जगताप, जगताप पब्लिशिंग हाउस
7. जाहिरात विश्व, संजय कप्तान, डायमंड पब्लिकेशन्स, पुणे

Guidelines for Course Assessment:

Q. Continuous Assessment (CA) (20% of the Maximum Marks):

This will form 20% of the Maximum Marks and will be carried out throughout the semester. It may be done by conducting Two Tests and one Assignment. Average of marks scored in these two tests and one assignment of a theory paper will make CA.

R. End Semester Assessment (80% of the Maximum Marks):

1. ESE Question paper will consist of 6 questions (each of 20 marks)
2. There will be 4-5 sub questions in Question No.1 (BOS may change scheme of marking.)
3. Question No.1 will be compulsory and shall be based on entire syllabus.
2. Students are required to solve a total of 4 Questions.
4. Students need to solve ANY THREE of the remaining Five Question (Q.2 to Q.6/) and shall be based on entire syllabus.

S. Assessment of Term Work/Tutorial/Field Works:

At least 08 test / assignments covering entire syllabus must be given during the 'class wise tutorial'. The assignments should be student's centric and attempts be made to make assignments more meaningful, interesting and innovative.

Term work assessment must be based on overall performance of the student with every assignment graded time to time. The grades be converted to marks as per 'credit and grading system' manual and should be added and averaged.

Note: Number of lectures required to cover syllabus of a course depend on number of credit assigned to it. For example, for a two credit course, 30 lectures each of one hour duration are assigned, while that for a three credit course 45 lectures.

=====

SwamiRamanandTeerthMarathwadaUniversity,Nanded

FacultyofHumanitiesMajorinMARATHI

PostGraduate-SecondYearProgramme,SemesterIV

PaperCode:HMARRP661

PaperTitle: संशोधनप्रकल्प(6 Credit)

मार्गदर्शक सूचना

1. विद्यार्थ्यांची आवड लक्षात घेऊन संशोधन विषय देण्यात यावा.
2. संशोधन पद्धतीचा काटेकोर अवलंब करण्यात यावा.
3. मराठवाडा प्रदेश, सीमाभागातील प्रदेश, स्थानिक प्रश्न, बोलीवैविध्य, समाज वैशिष्ट्ये, सांस्कृतिक निराळेपण अधोरेखित करणारे विषय क्षेत्रीय कार्यासाठी देण्यात यावे.
4. संशोधनप्रकल्प विभागातीलतज्ज्ञ अध्यापकाच्यामार्गदर्शनाखाली सत्रांत परीक्षेपूर्वी सादर करणे बंधनकारक आहे.
5. संशोधनप्रकल्पकिमान ७० पृष्ठांचाअसावा.
6. संशोधनाच्यामौलिकतेसंदर्भातसंशोधकानेहमीपत्रदेणेबंधनकारकआहे.